

taal:
unie

Wat doet een taalcompetente leraar?

Conferentie *Taalsteun in het Vakonderwijs*
12 mei 2021

Leonie Wulftange & Steven Vanhooren

Programma

- *De taalcompetente leraar*: aanleiding & totstandkoming
- Taalcompetenties bij het handelen van de leraar
- *De leraar biedt taalsteun*: een taalcompetentie onder de loep
- Van papier naar praktijk

Aanleiding

- *Dertien doelen in een dozijn* (2006)
 - vraag om actualisering/herziening
 - nieuwe context, nieuwe uitdagingen
 - Samenstelling klasgroep
 - Digitale media
 - Adaptiviteit
- *Iedereen taalcompetent!* (2017)
 - taalcompetentie van leerlingen
 - rol van de leraar

Totstandkoming / traject

- 2019: Start werkgroep 'Taalcompetenties van leraren'
- 2019-2020: Consultaties
- 2020: Publicatie referentiekader
- 2021: Communicatie & implementatie

Handelen van de leraar

Basiscompetenties van de leraar (VL)	Bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (NL)
De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen	Vakinhoudelijke bekwaamheid
De leraar als opvoeder	Vakdidactische bekwaamheid
De leraar als inhoudelijk expert	Pedagogische bekwaamheid
De leraar als organisator	Professionele toepassing van de bekwaamheden
De leraar als kwaliteitsontwikkelaar	
De leraar als partner van ouders of verzorgers	
De leraar als lid van een onderwijsteam	
De leraar als partner van externen	
De leraar als lid van de onderwijsgemeenschap	
De leraar als cultuurparticipant	

Handelen van de leraar

Basiscompetenties van de leraar (VL)	Bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (NL)
De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen	Vakinhoudelijke bekwaamheid
De leraar als opvoeder	Vakdidactische bekwaamheid
De leraar als inhoudelijk expert	Pedagogische bekwaamheid
De leraar als organisator	Professionele toepassing van de bekwaamheden
De leraar als kwaliteitsontwikkelaar	
De leraar als partner van ouders of verzorgers	
De leraar als lid van een onderwijsteam	
De leraar als partner van externen	
De leraar als lid van de onderwijsgemeenschap	
De leraar als cultuurparticipant	

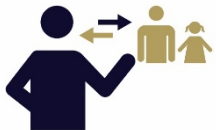
Handelen van de leraar

Basiscompetenties van de leraar (VL)	Bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (NL)	De taalcompetente leraar
De leraar als inhoudelijk expert	Vakinhoudelijke bekwaamheid	
De leraar als kwaliteitsontwikkelaar		
De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen	Vakdidactische bekwaamheid	Didactisch handelen
De leraar als opvoeder	Pedagogische bekwaamheid	Pedagogisch handelen
De leraar als organisator		
De leraar als partner van ouders of verzorgers	Professionele toepassing van de bekwaamheden	Professioneel handelen
De leraar als lid van een onderwijsteam		
De leraar als partner van externen		
De leraar als lid van de onderwijsgemeenschap		
De leraar als cultuurparticipant		

Taalcompetenties

Handelen leraar → wat is talig handelen? → competenties

1. De leraar gaat adequaat in interactie met leerlingen, collega's en ouders
2. De leraar formuleert helder en concreet voor verschillende doelgroepen
3. De leraar geeft heldere uitleg
4. **De leraar biedt taalsteun**
5. De leraar zorgt voor talig geschikt lesmateriaal
6. De leraar ontwikkelt blijvend de eigen taalcompetenties

Taalcompetenties

De leraar gaat adequaat in interactie met leerlingen, collega's en ouders
De leraar formuleert helder en concreet voor verschillende doelgroepen
De leraar geeft heldere uitleg
De leraar biedt taalsteun
De leraar zorgt voor talig geschikt lesmateriaal
De leraar ontwikkelt blijvend de eigen taalcompetenties

Didactisch handelen
Pedagogisch handelen
Professioneel handelen

Kennis
Vaardigheden
Attitudes

Een taalcompetentie onder de loep

De leraar biedt taalsteun

- talige moeilijkheden
- dagelijkse taal → schooltaal/vaktaal

Een taalcompetente leraar:

1. biedt **bewust** taalsteun
2. biedt **expliciet** en **impliciet** steun
3. maakt **bewust gebruik van taalondersteunende technieken**
4. richt zich op de **totale taalontwikkeling** van de leerling

Een taalcompetentie onder de loep

Het handelen van de leraar

4.1	De leraar houdt rekening met de talige beginsituatie van leerlingen.
4.2	De leraar helpt leerlingen om school- en vaktaal te begrijpen en te gebruiken.
4.3	De leraar ondersteunt leerlingen bij tekstproductie en tekstbegrip.
4.4	De leraar geeft constructieve feedback op de taalproductie van leerlingen.
4.5	De leraar creëert ruimte voor leerlingen om zich te uiten en om taalsteun te vragen.
4.6	De leraar geeft mee vorm aan taalbeleidsacties die zich richten op taalsteun aan leerlingen.

Een taalcompetentie onder de loep

Noodzakelijke kennis, vaardigheden en attitudes

Kennis	De leraar heeft kennis van het globale verloop van de taalontwikkeling van kinderen en jongeren.
	De leraar weet welke invloed veelvoorkomende leer- en ontwikkelingsstoornissen hebben op de algemene taalvaardigheid en taalontwikkeling van kinderen en jongeren.
	De leraar kent strategieën om de talige beginsituatie van leerlingen en de klasgroep te achterhalen.
	De leraar kent taalondersteunende technieken om op een efficiënte manier taalsteun te bieden.
	De leraar kent de verschillen tussen alledaagse taal en schooltaal.
	De leraar kent de specifieke taal van het eigen vak en/of leergebied.
	De leraar kent manieren om leerlingen vertrouwd te maken met school- en vaktaal.
	De leraar kent manieren om leerlingen te begeleiden bij het begrijpen en produceren van teksten.
	De leraar kent manieren om taalontwikkellende feedback te geven.
	De leraar kent manieren om leerlingen ertoe aan te zetten om taalsteun te vragen en hun stem te laten horen.

Een taalcompetentie onder de loep

Vaardigheden	De leraar stemt de talige ondersteuning en feedback af op de noden van de leerling.
	De leraar maakt passend gebruik van taalondersteunende technieken bij het bieden van taalsteun.
	De leraar maakt passend gebruik van mimiek en expressie bij het vertellen en voorlezen.
	De leraar geeft talige ondersteuning en feedback bij het uitvoeren van taken en opdrachten.
	De leraar identificeert de school- en vaktaal die nodig is om de leerdoelen te bereiken.
	De leraar verduidelijkt relevante vakterminologie.
	De leraar benut de talige diversiteit in de klas bij het bieden van taalsteun.

Een taalcompetentie onder de loep

Attitudes	De leraar richt zich op aansluiting bij de talige beginsituatie, talige diversiteit en talige capaciteiten van leerlingen.
	De leraar reageert constructief op vragen om taalsteun en op mondeling en schriftelijk taalgebruik van leerlingen.
	De leraar houdt consequent rekening met de talige achtergrond en/of talige problemen van leerlingen.

Van papier naar praktijk

Te gebruiken door:

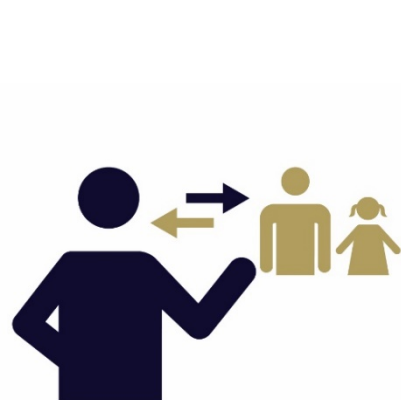
- Lerarenopleiders
- Begeleiders, onderwijsadviseurs
- Leraren, taalcoördinatoren
- Overheden, beleidsmakers
- Inspiratiebron en kader voor opleidingen
- Vooral “Wat?”
- Geen toetskader met niveaubeschrijvingen
- Vertaling naar website met (implementatie)voorbeelden

Publicatie

Online te raadplegen via:

<https://taalunie.org/publicaties/196/de-taalcompetente-leraar>

En te vinden in het
conferentiepakket!

De taalcompetente leraar

Vragen voor de groep

- Hoe denkt u het kader te kunnen gebruiken in uw werk/organisatie?
- Wat voor ondersteuning kan helpen om met het kader aan de slag te gaan?

